

Proiect SCOP: Solidaritate in Comunitate= Oameni mai Puternici

Atelierul nr. 2: Introducere în drepturile omului

Timp necesar: 2 ore

Obiective de învățare:

Să ajute participanții să înțeleagă concepte precum stereotip, prejudecată, discriminare

Să exploreze modul în care participanții înțeleg noțiunile de drepturile omului și le recunosc în viața de zi cu zi

Să ofere un cadru în care participanții pot reflecta asupra modurilor în care stereotipurile, prejudecățile și discriminarea limitează accesul la drepturile omului

Competențe și abilități dezvoltate:

- Analiza conceptelor
- Analiza și rezumarea ideilor
- Empatie
- Cooperare
- Lucru în echipă

Cum pregătim activitatea?

Ne asigurăm că lucrăm într-o sală în care mesele și scaunele sunt mobile (ideal ar fi chiar să nu existe mese în sala de lucru) și că este suficient spațiu pentru ca participanții să se poată mișca liber. Imprimăm fișe de lucru suficiente, atunci când activitatea implică astfel de fișe, astfel încât fiecare participant să primească câte una.

Materiale necesare:

- Flipchart și carioci sau tablă și cretă
- Fișa de lucru 1 – O călătorie cu trenul (cardurile vor fi imprimate sau scrise pe ambele părți, pe carton gros, astfel încât să nu se poată vedea)
- Carduri pentru jocul "O călătorie cu trenul", imprimate pe ambele părți

Descrierea detaliată a activității:

Bun venit, prezentarea activităților zilei și pulsul grupului

Elevilor li se urează bun venit și li se spune care este scopul activității și ce se va petrece pe parcursul ei. Apoi profesorul facilitator ia pulsul zilei, rugând elevii să treacă, fiecare, pe la tablă sau pe la coala de flipchart și să deseneze un emoticon care ar putea reprezenta starea lor în acel moment. Astfel, profesorul își va putea da seama despre nivelul de energie și despre dinamica posibilă de grup și își va putea acorda intervențiile la acestea. Același exercițiu va fi realizat din nou la final, când fiecare dintre elevi va fi rugat să redeseneze un emoticon care să exprime starea din momentul de final al atelierului; făcând o comparație, profesorul facilitator va putea să își dea seama dacă starea elevilor s-a modificat în timpul petrecut împreună.

O călătorie cu trenul

După această introducere, elevii sunt invitați să se implice într-un exercițiu de imaginație. Acesta presupune să se gândească la o călătorie în care își doresc de foarte multă vreme să plece, într-un loc îndepărtat din lume, la care visează și pentru care au făcut eforturi mari: s-au informat, au strâns bani, s-au gândit la ce și-ar dori să facă în acele locuri. Dacă există în sala de clasă o hartă a lumii, elevii pot fi invitați să arate pe hartă unde se află locul dorit, deci cât de departe ar dori să plece. Atenție, dacă ei nu reușesc să găsească cu ușurință acel loc, pot fi ajutați de către colegi sau de către profesorul facilitator. În cazul în care nu există o hartă, pot să numească locul respectiv; mai multe astfel de locuri sunt colectate și notate pe tablă sau pe flipchart. Mai departe, profesorul facilitator spune că această călătorie se poate îndeplini, dar ceea ce este important e că ei vor avea un partener de drum, care va călători cu ei în același compartiment. Este, prin urmare, important să aleagă, iar pentru aceasta vor avea la dispoziție mai multe profiluri. Profilurile se regăsesc în **Fișa de lucru 1 – O călătorie cu trenul**. Acestea vor fi scrise de mână sau imprimare față-verso, pe carton gros, astfel încât să nu fie vizibil ceea ce este scris pe spate. Vor fi lipite pe o coală de flipchart sau pe tablă, iar elevii vor fi invitați să se apropie, să le studieze și apoi să aleagă cu cine ar merge în călătorie și cu cine dintre acele profiluri nu ar dori să meargă.

După ce elevii fac aceste alegeri, profesorul facilitator îi invită să le motiveze, să spună ce anume i-a determinat să aibă o preferință aparte pentru un anumit profil și să respingă un altul. Vor fi întrebați:

- Ce vă motivează această alegere?
- Ce ați avea în comun cu această persoană?
- Cum vă imaginați că ar fi călătoria alături de această persoană?
- Ce credeți că ar face călătoria mai ușoară decât cu ceilalți posibili parteneri de drum?
- Cum arată această persoană, pe care ați ales-o? Cum se comportă? Ce vârstă are? Cum vă imaginați că a fost viața acestei persoane?

Și în cazul persoanelor respinse vor fi analizate motivațiile pentru a lua această decizie, iar profesorul facilitator va păstra în minte sau va nota pe tablă/flipchart motivațiile pro și contra pentru fiecare profil, fără a nominaliza elevii care au adus aceste argumente, ci construind o argumentație generală. După ce fiecare elev și-a exprimat preferințele, vor fi invitați să dezlipească profilurile expuse și să se uite pe spate, văzând astfel despre cine este vorba.

Apoi, profesorul facilitator le va vorbi despre ușurința cu care mintea noastră activează imagini și povești foarte concrete chiar și despre oameni pe care nu îi cunoaștem deloc și despre care avem informații foarte limitate. Elevii vor fi întrebați despre deciziile pe care le-ar lua acum, în cunoștință de cauză; ar fi lucruri pe care le-ar schimba? Ar fi profiluri pe care nu le doreau înainte și care acum li se par potrivite? Ar renunța la profilul inițial ales? Au fost surprinși să descopere diferențele între ceea ce își imaginau și ceea ce au descoperit pe cardurile întoarse?

Profesorul facilitator va vorbi apoi despre conceptul de stereotip și despre cum acesta a apărut în alegerile pe care elevii le-au făcut. "Cele mai cunoscute mecanisme de gândire pe repede înainte sunt stereotipurile. Folosind stereotipuri – clișee mentale, producem o viziune generalizată despre o persoană/ grup, viziune care este rigidă, simplistă, supra-generalizatoare, tipic negativă și nefavorabilă acelei persoane sau grupului respectiv.

Gândirea stereotipă are un rol funcțional în viața noastră, fiind legată de nevoia de identitate și acceptare socială, de reducere a incertitudinilor. Este, spun specialiștii, o formă de excludere socială, un mod de a-i defini pe unii drept acceptați sociali și pe alții ca fiind în afara normelor sociale, ca fiind marginali, minoritari, mai puțin importanți și valoroși pentru societate. Avem nevoie de stereotipuri. Informația stereotipică este foarte utilă, fiind codificată mai bine, reținută mai ușor în memorie. Pe de altă parte, stereotipiile creează profeții autocreatoare. Există un mecanism simplu prin care producem stereotipuri: mărim diferențele dintre diferite grupuri sociale și, simultan, micșorăm diferențele din interiorul fiecărui grup social pe care îl comparăm cu celelalte. Spunem, astfel, că toate femeile sunt empaticе sau mame bune (indiferent de diferențele dintre ele) și că toți bărbații sunt raționali și/ sau violenți”. (“Egalitatea de gen. Predarea și integrarea în învățământul preuniversitar. Manual pentru cadre didactice”, 2022)

După introducerea conceptului, profesorul facilitator va invita grupul de elevi să vorbească despre stereotipuri pe care le aud frecvent în mediul lor social, precum și în grupul de egali despre:

-Vârsta: ce stereotipuri au auzit fiind vehiculate despre adolescenți? Dar despre persoanele vârstnice? Sunt de acord cu ele? Le afectează pozitiv sau negativ viața? Dacă da, cum?

-Naționalitate: ce stereotipuri au auzit fiind vehiculate despre anumite naționalități? Există stereotipuri pe care le putem avea despre o anumită naționalitate fără să cunoaștem nici măcar o persoană de acea naționalitate? Cum își explică acel lucru?

-Profesie: ce stereotipuri au auzit fiind vehiculate despre anumite profesii? Cunosc și aspecte concrete ale profesiilor respective?

-Gen: ce stereotipuri au auzit fiind vehiculate despre fete și femei? Dar despre băieți și bărbați? Sunt de acord cu ele? Le afectează pozitiv sau negativ viața? Impun anumite obstacole pentru unii sau pentru alții? S-au simțit vreodată judecați pentru că erau fete/pe ntru că erau băieți?

Încheierea atelierului

Profesorul facilitator va încheia atelierul, oferind spațiu pentru întrebări și comentarii de final. Va prezenta tematica următorului atelier și apoi va invita elevii, înainte de a încheia activitatea, să deseneze din nou pe tablă sau pe flipchart emoticoanele care arată modul în care se simt. Va anunța și data următorului atelier.

Puncte-cheie pentru facilitatori:

Este foarte important ca, pe parcursul exercițiului, elevii să se poată exprima fără a se simți judecați pentru alegerile lor. Mediul de lucru trebuie să fie unul deschis, care să permită dialogul. Este, de asemenea, important ca elevii să poată vedea și alegerile și perspectivele celorlalți. Exercițiul, însă, trebuie condus cu sensibilitate și grijă, mai ales dacă în clasa dvs. există elevi care fac parte din grupuri în mod special expuse la stereotipizare și judecată.

Surse de informare suplimentare:

Egalitatea de gen. Predarea și integrarea în învățământul preuniversitar.

Manual pentru cadre didactice, 2022:

<https://ongen.ro/2022/09/07/manual-egalitate-de-gen/>

16 femei de știință care să îi inspire pe elevi – Elena Pagu, 92 de ani, multiplă campioană mondială la alergare:

<https://www.weareteachers.com/women-scientists/>

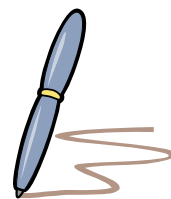
<https://life.ro/elena-pagu-92-de-ani-multipla-campioana-mondiala-la-alergare-momentul-in-care-o-sa-ma-las-de-alergat-nu-cred-ca-pot-sa-l-numesc-alergatul-este-un-mod-de-viata-acum-nu-este-un-hobby/>

Super. Human. Tokyo 2020 Paralympic Games Trailer:

<https://www.youtube.com/watch?v=OjIP9EFbcWY>

Youth for Love: www.youthforlove.eu – sursa adaptare pentru exercițiul "O călătorie cu trenul"

Fișă de lucru 1: O călătorie cu trenul

Față	Verso
Un cercetător pasionat	O adolescentă de 16 ani care a făcut descoperiri importante în domeniul de care este interesată și care a câștigat un premiu important pentru descoperirile sale
Un atlet de succes	Femeie de 92 de ani, multiplă campioană mondială la alergare
O echipă de baschet profesionistă	Echipa paralimpică națională (atleți cu dizabilități)
Un detectiv inteligent	O tânără de 30 de ani, cu deficiențe de auz și vorbire
Un director al unei companii importante	O femeie romă de 42 de ani
Un bărbat care și-a petrecut ultimii ani în închisoare	Un activist de drepturile omului care a fost închis în țara lui și care tocmai a sosit în România ca refugiat

Un cuplu proaspăt căsătorit	Un bărbat și o femeie de 80 de ani care s-au cunoscut online acum doi ani și de atunci sunt de nedespărțit
Un jucător de fotbal important	Căpitana echipei de fotbal feminin care a câștigat cupa mondială în 2021
O persoană care lucrează la o grădiniță	Un bărbat de 32 de ani care în timpul liber lucrează și la un salon de tatuaje

Proiect derulat de Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate-CPE în parteneriat cu Asociația AmurTEL cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; Pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org
Informații despre Active Citizens Fund România sunt disponibile la www.activecitizensfund.ro
Detalii despre proiect pot fi găsite la www.cpe.ro/scop/
Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă.